

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Caspar J.C. Reuvens en de musea van oudheden in Europa (1800-1840)

Hojtink, M.H.E.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Hojtink, M. H. E. (2009). *Caspar J.C. Reuvens en de musea van oudheden in Europa (1800-1840)*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Een woord van dank.

De dynamiek van betekenisgeving aan oudheidkundige objecten in musea heeft sinds mijn studie archeologie (VU 1988-1994) mijn grote belangstelling gehad. Het was een voorrecht om me vanaf 2001, naast mijn onderwijswerkzaamheden aan de UvA, opnieuw te kunnen verdiepen in dit onderwerp. De vrijheid die me geboden werd om in die periode nieuwe colleges te ontwikkelen, zoals *Artefact* en *Museumarcheologen* gaf me de gelegenheid om de problematiek van mijn onderzoek met collega's en studenten te delen. De cultuurhistorische benadering van *Europese Cultuurcentra* en de ruimte om daarbinnen de museale geschiedenis van Rome te bestuderen heeft dit onderzoek verrijkt.

Mijn dank hiervoor gaat uit naar Prof. dr. Bram Kempers, voorzitter van de leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa en alle medewerkers. Prof. dr. Burcht Pranger, directeur van het Instituut voor Cultuur en Geschiedenis van de Faculteit der Geesteswetenschappen dank ik voor het vertrouwen in het onderzoek, dat tot uiting kwam in de promovendus aanstelling, waardoor ik van 2005-2008 gedeeltelijke vrijstelling kreeg voor het geven van onderwijs.

De onderzoeksreizen naar musea en archieven in Parijs, Londen, Göttingen en Berlijn werden mogelijk gemaakt door een Prins Bernhard Cultuurfondsbeurs uit het Reimande Bas Fonds. De belangstelling voor mijn onderzoek en de behulpzaamheid bij mijn werkzaamheden in verschillende archieven was steeds oprecht en hartelijk. In het bijzonder noem ik hier Dorus Kop Janssen (Museum voor Volkenkunde Leiden), Henk Hovenkamp (Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe, Harderwijk), Gary Thorn (British Museum Archives Londen), dr. Helmut Rohlfing (Handschriften und alte Drücke Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen) en Prof. dr. Jean Leclant (Secrétaire perpétuel de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, Parijs). De gesprekken met dr. Daniela Gallo (Sorbonne, Parijs) over het *Museo Pio-Clementino* en over het intellectuele klimaat in Rome 1780-1800 waren bijzonder verhelderend en inspirerend. Dr. Ian Jenkins (British Museum, Londen) wees me op het belang van Thomas Hope voor de vroege concepten van het British Museum. Dit inzicht werd cruciaal in de ontwikkeling van mijn gedachten over het museum van oudheden als een burgerlijke instelling. De gesprekken met dr. Daniël Graepler (Archäologisches Institut Göttingen) over Christian Gottlob Heyne en Karl Otfried Müller boden inzicht in mijn onderzoek naar de *Altertumswissenschaft*.

Dr. Ellinoor Bergvelt en dr. Debora Meijers, de grondleggers van Museumstudies binnen onze leerstoelgroep, hebben mij steeds van harte gesteund in dit onderzoek. Zij boden de gelegenheid om de resultaten ervan onder de aandacht te brengen in de symposia *Het museale vaderland* (2003, UvA) en *Napoleons Legacy* (2008, UvA). Dr. Martijn Eickhoff (KUN), die de archeologie vanuit een wetenschapshistorische invalshoek bestudeert en dr. Nathalie de Haan (KUN) dank ik voor hun uitnodiging tot deelname aan de inspirerende 'Round Table' *Archaeology and National Identity in Italy and Europe 1800-1950* in Rome (2007, KNIR). Dr. Charlie Smid dank ik voor haar vriendschap, ontstaan tijdens ons vele samenwerken binnen Museumstudies en voor de introductie die zij mij bezorgde in de *Biblioteca Apostolica* in het Vaticaan.

Toen ik aan dit onderzoek begon, dacht ik me te willen beperken tot de Grieks-Romeinse collecties in musea van oudheden. Gaandeweg, niet aan te ontkomen, ben ik me ook gaan verdiepen in de ideeën over het verzamelen en tentoonstellen van

Egyptische en Hindoe-Boeddhistische collecties. Dr. Pauline Lunsingh Scheurleer en dr. Pieter ter Keurs ben ik beiden zeer erkentelijk voor de zorgvuldigheid en het geduld waarmee zij mijn hoofdstuk over de 'Oriënt' van commentaar hebben voorzien. Prof. dr. Robert Lunsingh Scheurleer dank ik voor het lezen en becommentariëren van de paragrafen over Egyptische collecties. Met plezier kijk ik terug op de vriendschappelijke gesprekken die wij sinds mijn afstuderen in 1994 over de receptie van de oudheid en de museologie voerden. Dr. Pieta van Beek wil ik bedanken voor haar vertaling van *Ad Gottingam*. Ardjuna Candotti, student MA Museumstudies, bedank ik voor haar rust en hulp bij de opmaak van dit geheel.

Naast onderzoek in museale archieven heb ik twee familie archieven bestudeerd. Eén daarvan, afkomstig uit de Reuvens-tak, is in bewaring gegeven aan dr. Ayolt Brongers, die mij alle gelegenheid gaf om dit te bestuderen. Het andere is bewaard gebleven in de familie van Reuvens' echtgenote Louise Blussé. Mijn dank gaat uit naar de heer P. A. Blussé van Oud- Alblas, die dit onderzoek met belangstelling heeft gevolgd en er zorg voor droeg dat ik de Blussé- nalatenschap van Reuvens kon bestuderen. Deze wordt beheerd door Frits Gaaikema van Vloten, die mij hartelijk ontving en veel voorbereidend werk verrichtte door ordeningen aan te brengen in een bijzonder rijk, nog niet ontsloten archief.

Dr. Ruurd Halbertsma, conservator van de klassieke wereld in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden en co-promotor, dank ik voor de genereuze wijze waarop hij zijn kennis over Reuvens en het archief dat hij naliet, met mij heeft willen delen. Voor de uitnodiging om over mijn bevindingen te spreken in het symposium *Grondlegger van de archeologie? C.J.C. Reuvens (1793-1835)* (Leiden 2005) ben ik hem zeer erkentelijk. Zijn zorgvuldige lezing van mijn teksten en zijn liefde voor de taal is het proefschrift zeer ten goede gekomen.

Prof. dr. Pim den Boer ben ik de meeste dank verschuldigd. Hij is mijn Mentor. Vanaf het eerste uur van dit onderzoek heeft hij steeds de tijd genomen om kritisch, zuiver en ruimhartig mijn bevindingen te beoordelen en te bespreken. De deelname aan het colloquium onder zijn voorzitterschap: *Greek archaeology and the formation of European and national identities* in Athene (2002, NIA) heeft me destijds voldoende zelfvertrouwen gegeven om het internationale comparatieve aspect binnen dit onderzoek te continueren. Door zijn niet aflatende steun heb ik het plezier in dit onderzoek nooit verloren.

Dit proefschrift is me altijd zo gegund. Door vrienden, familie, dierbaren. Door mijn ouders, die nu, op hoge leeftijd, het resultaat ervan hebben gelezen. Mijn grote dank gaat uit naar mijn moeder, die me in musea heeft leren *kijken* en naar mijn vader die me leerde te *beschouwen* en om iedere observatie aan een nieuwe vraagstelling te onderwerpen.

Toen ik met dit onderzoek begon was Jonne net een jaar oud. In 2002 is Hoite geboren en in 2004 Petijn. In al die vrolijke jaren was het goed om me zo nu en dan aan de drukte van dit jonge gezin te kunnen onttrekken en in de stilte van archieven te kunnen werken. Daarna was het steeds heerlijk om thuis te komen en vast te stellen dat alles gewoon was doorgedaan. Zonder de vriendschap met Carla Herman, sinds jaar en dag ons aller steun en toeverlaat, had dit proefschrift niet geschreven kunnen worden.

En Wim, tot slot, verdient een kroon op zijn hoofd.